

Responsabilitatea

Sugestie de activitate de învățare

În ultimul timp, în spațiul public se folosește foarte mult termenul de „responsabilitate”, în special conectat cu un anumit tip de comportament social care este de dorit pe perioada pandemiei cu coronavirus. Această activitate îi ajută pe elevi să înțeleagă ce înseamnă a fi responsabil, atât în situații în care există norme clare de conduită, cât și în situații în care conștiința lor decide ce înseamnă să acționeze responsabil.

Obiectivele aceste lecții sunt:

- Dezvoltarea capacității de a recunoaște situații în care se manifestă un comportament responsabil
- Înțelegerea conceptului de responsabilitate
- Dezvoltarea atitudinii de responsabilitate față de sine și față de cei din jur.

Problematica responsabilității figurează în programa școlară de Educație socială, fiind inclusă și între competențele generale și specifice, și în conținuturi (2017).

Responsabilitatea este una dintre cele 20 de competențe descrise în Modelul de Competențe pentru Cultură Democratică elaborat de Consiliul Europei. Acest Model a fost adoptat ca reper pentru politicile educaționale de Conferința Permanentă a Miniștrilor Educației din cadrul Consiliului Europei (2016) și este inclus în Recomandarea Consiliului Uniunii Europene privind valorile comune, educația incluzivă și dimensiunea europeană a predării (2018). Pe website-ul www.ccd.intercultural.ro puteți citi mai multe despre acest Model de competențe, în limba română.

Această sugestie de activitate de învățare poate fi adaptată și realizată cu elevi din clasele V-VIII.

Pe pagina www.intercultural.ro/resurse-profesori mai puteți găsi două seturi de resurse educaționale pe tema responsabilității, realizate de Center for Civic Education (S.U.A.), traduse și adaptate de Institutul Intercultural Timișoara:

- un set care conține un ghid pentru profesori și o poveste pentru elevi de ciclul primar (care pot fi folosite și la clasa a V-a)
- un manual pentru elevi de gimnaziu, în care sunt incluse considerente teoretice și aplicații practice.

Descrierea lecției:

1. Transmiteți elevilor link-ul: <https://cetateanul.intercultural.ro/resurse/responsabilitate/>. Aici vor găsi un material video care descrie câteva situații în care persoanele au sau nu comportamente responsabile și propune reflecția asupra acestor comportamente. Vizionați și dvs. video-ul și răspundeți la întrebările de la finalul acestuia.
2. Elevii au sarcina de a urmări materialul video și de a se gândi la situații concrete din viața cotidiană, fie din această perioadă în care școlile sunt închise, fie dinainte de închiderea școlilor, după cum urmează:

- a. Cel puțin o situație în care au avut un comportament responsabil.
 - b. Cel puțin o situație în care au avut un comportament mai puțin responsabil
 - c. Ce pot face pentru a diminua comportamentele mai puțin responsabile?
3. După ce elevii realizează aceste sarcini organizați o discuție cu ei, pe o platformă audio-video precum Zoom, Teams, Skype, Hangouts etc. sau prin mesaje de tip text, folosind o platformă precum WhatsApp, Email groups, Classroom etc. Discuția de reflecție se centrează pe următoarele întrebări:
- a. Cum vi s-a părut video-ul pe care l-ați urmărit? E ceva ce v-a atras atenția în mod deosebit la el? Ați trăit și voi unele dintre situațiile descrise acolo? Pe care? *(Dați timp elevilor să-și exprime opiniile, surprizele, experiențele similare. Eventual subliniați și dvs. ceva ce vi s-a părut personal interesant, dincolo de valoarea didactică.)*
 - b. În ce alte situații decât cele descrise în video v-ați comportat responsabil, în ultimul timp? Cum v-ați simțit în aceste situații? Care au fost consecințele acțiunilor voastre? *(Încurajați cât mai mulți elevi să răspundă, menționând și cum s-au simțit și care au fost consecințele. Dați timp elevilor mai reținuți. Eventual dați-le dumneavoastră un exemplu în care v-ați comportat responsabil, preferabil o situație banală care să îi încurajeze să nu se gândească numai la situații extraordinare.)*
 - c. În ce alte situații decât cele descrise în video v-ați comportat mai puțin responsabil? Cum v-ați simțit atunci? Care au fost consecințele acțiunilor voastre? Ați putea corecta acele comportamente, acum sau în viitor? Cum? *(Încurajați răspunsuri cât mai complexe, generând totodată o atmosferă sigură pentru împărtășire, astfel încât elevii să nu se simtă rușinați sau vinovați. Dați timp elevilor mai reținuți și nu forțați obținerea unui răspuns dacă cineva nu dorește să împărtășească propria experiență. Menționați că toți am avut în trecut comportamente mai puțin responsabile și nimeni nu este perfect iar faptul că vorbim despre ele ne poate ajuta să înțelegem mai bine cum le putem corecta. La fel, puteți da și aici exemple din viața dumneavoastră, astfel încât elevii să înțeleagă că toți oamenii se comportă mai puțin responsabil uneori, chiar și profesorii, însă ceea ce contează este ce învățăm din asta și cum putem diminua aceste comportamente pe viitor)*

- d. Credeți că unii oameni ar trebui să fie mai responsabili decât alții? Credeți că responsabilitatea este caracteristică și pentru copii și tineri, sau doar pentru adulți?
(După această întrebare asigurați-vă că elevii au înțeles faptul că responsabilitatea nu depinde de vârstă și că poate fi exersată chiar și de copii.)
4. Temă: elevii au sarcina de a nota timp de o săptămână alegerile responsabile pe care le-au făcut, cel puțin una pe zi, ca într-un jurnal. Propuneți-le să continue jurnalul cât mai mult timp și stabiliți o dată când le veți da ocazia să împărtășească lista cu colegii lor dacă vor dori. Este important ca această sarcină să nu fie obligatorie, pentru a-i încuraja pe elevi să fie sinceri și pentru a evita riscul unor răspunsuri dezirabile. Nu uitați să păstrați și dvs. un jurnal al responsabilității.